

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Введено в дію наказом від „___” 20__ р.

№ _____

Ректор _____ В. С. Бакіров

«_____» 20__ р.

Освітньо-професійна програма
(освітньо-професійна / освітньо-наукова)

Історія та археологія
(назва програми)

Спеціальність _____ 032 «Історія та археологія»
(шифр, назва спеціальності)

Спеціалізація _____ «Історія та археологія»
(назва спеціалізації)

Другий (магістерський) рівень вищої освіти
(перший (бакалаврський), другий (магістерський), третій (освітньо-науковий))

Затверджено вченою радою університету “__27__” _____ квітня _____ 2020__ року,
протокол №_8_.

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми

1.1. Вчена рада історичного факультету: протокол № 2 від
«21» листопада 2020 р.

Голова Вченої ради факультету _____ (Сергій ЛИТОВЧЕНКО)

1.2. Методична комісія історичного факультету
протокол № 6 від «14» листопада 2020 р.

Голова методичної комісії факультету _____ (Олександр ТУМАКОВ)

1.3. Кафедра: протокол № 7 від «6» листопада 2020 р.

Завідувач кафедри історії України _____ (Володимир КАЛІНІЧЕНКО)

1.4. Кафедра: протокол № 6 від «20» листопада 2020 р.

Завідувач кафедри історії Східної Європи _____ (Володимир ДУХОПЕЛЬНИКОВ)

1.5. Кафедра: протокол № 7 від «20» листопада 2020 р.

Завідувач кафедри історії стародавнього світу та середніх віків
_____ (Сергій СОРОЧАН)

1.6. Кафедра: протокол № 8 від «10» листопада 2020 р.

Завідувач кафедри нової та новітньої історії _____ (Михайло СТАНЧЕВ)

1.7. Кафедра: протокол № 7 від «14» листопада 2020 р.

Завідувач кафедри історіографії, джерелознавства та археології
_____ (Сергій ПОСОХОВ)

ПЕРЕДМОВА

Розроблено робочою групою у складі:

Прізвище, ім'я, по батькові	Найменування посади (для сумісників – місце основної роботи, посада)	Науковий ступінь, вчене звання, за якою кафедрою (спеціальністю) присвоєно
Керівник робочої групи		
Сорочан Сергій Борисович	Завідувач кафедри історії стародавнього світу та середніх віків історичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна	Доктор історичних наук, професор кафедри історії стародавнього світу та середніх віків історичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
Члени робочої групи		
Литовченко Сергій Дмитрович	Декан історичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна	Кандидат історичних наук, доцент кафедри історії стародавнього світу та середніх віків історичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
Кушнар'ов Сергій Сергійович	Заступник декана з навчальної роботи історичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна	Кандидат історичних наук, викладач кафедри історії Східної Європи історичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна
Любавський Роман Геннадійович	Заступник декана з наукової роботи історичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна	Кандидат історичних наук, викладач кафедри історії України історичного факультету Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна

	Каразіна	

При розробці проекту Програми враховані вимоги Тимчасового стандарту вищої освіти за другим (магістерським) рівнем освіти за освітньо-професійною програмою «Історія та археологія», введеного в дію наказом ректора Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна № 0202-1/219 від «7» червня 2017 р.

1. Профіль освітньої програми
Історія та археологія
зі спеціальності 032 історія та археологія

1 – Загальна інформація	
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації	Другий (магістерський) рівень вищої освіти; Кваліфікація: «Магістр з історії та археології»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання 1 рік 4 місяці
Офіційна назва програми	Історія та археологія
Наявність акредитації	є
Цикл/рівень	НРК України – 8 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень
Передумови	Для здобуття рівня вищої освіти «магістр» приймаються особи, які отримали диплом бакалавра
Мова викладання	Державна (українська), частково іноземна.
Термін дії освітньої програми	2019-2020 рр.
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://history.karazin.ua
2 - Мета освітньої програми	
Мета програми	Метою програми є забезпечення умов задля оволодіння дослідницькими практиками, зокрема сучасними теоретико-методологічними засадами і методами вивчення та інтерпретації історичного минулого; вироблення навичок професійної (аналітичної, викладацької, консультативної, комунікативної, організаційно-методичної) діяльності; формування здатностей застосовувати набуті знання та навички для вивчення, збереження та використання культурного спадку, вирішення актуальних проблем сьогодення.

3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація (за наявності))	Галузь знань: 03 «Гуманітарні науки» Спеціальність: 032 «Історія та археологія»
Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Загальна та спеціальна освіта в галузі історичних наук, система знань про історичне минуле України та людства, причино-наслідковий зв'язок історичних подій і процесів, тенденції історичного поступу та закономірності функціонування людського суспільства, особливості формування й побутування матеріальної та нематеріальної історико-культурної спадщини. <u>Ключові слова:</u> історія, археологія, джерелознавство, архівознавство, історіографія, історична освіта, культурна спадщина
Особливості програми	Рівень підготовки за програмою дає можливість брати участь в програмах міжнародної мобільності
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Магістр історії та археології може працювати в науковій, організаційно-управлінській та освітній галузях; на викладацьких та інших посадах у закладах загальної середньої освіти, ВНЗ 3–4 рівнів акредитації (за наявності в освітній програмі циклу психолого-педагогічних та методичних дисциплін і проходження відповідних практик); в органах державної влади і місцевого самоврядування; в аналітично-інформаційних інституціях; у друкованих та електронних засобах масової інформації; у соціальних і культурних закладах, громадських організаціях, партіях тощо.
Подальше навчання	Мають право продовжити навчання на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти, а також підвищувати кваліфікацію й отримувати додаткову освіту за сертифікованими програмами та програмами післядипломного навчання
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентсько-центроване, проблемно-орієнтоване навчання, ініціативне самонавчання. Лекційні заняття мають проблемний характер, використовують аналіз, синтез,

	<p>порівняння, моделювання, аналогію, діалектику, абстрагування, конкретизацію, системний, історичний та логічний підходи. Практичні заняття проводяться в групах, передбачають використання методів сучасних наукових досліджень, статистичної обробки експериментальних даних, інформаційних та комунікаційних технологій.</p> <p>Навчально-методичне забезпечення самостійної роботи здійснюється через використання елементів дистанційного навчання: електронних лекцій, методичних вказівок та завдань.</p> <p>Акцент робиться на особистому саморозвитку, що сприятиме формуванню потреби й готовності до продовження самоосвіти протягом життя</p>
Оцінювання	Письмові екзамени та заліки, семінарські заняття, тестові завдання, навчальна практика, есе, презентації, дипломні роботи.
6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та вирішувати практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, в галузі історії та археології або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій і методів гуманітарних та соціальних наук.
Загальні компетентності	<p>ЗК 1. Здатність до цілеспрямованого накопичування знання, самостійного пошуку та опрацювання інформації;</p> <p>ЗК 2. Вміння організувати творчі колективи з метою розв'язання комплексних міжпредметних проблем;</p> <p>ЗК 3. Здатність застосовувати набуті знання та навички у практичних ситуаціях, виявляючи ініціативу та підприємливість;</p> <p>ЗК 4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації;</p> <p>ЗК 5. Здатність взаємодіяти з представниками інших професійних груп гуманітарної сфери.</p> <p>ЗК 6. Здатність усвідомлювати та позиціонувати себе як випускника Каразінського університету.</p>
Фахові компетентності	<p>ФК 1. Здатність виявляти та опрацьовувати історичні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти та узагальнювати цю інформацію;</p> <p>ФК 2. Здатність здійснювати історичні</p>

	<p>дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних наук, застосовуючи інформаційно-комунікативні технології та інформаційні бази даних;</p> <p>ФК 3. Вміння створювати тексти однією з іноземних мов з використанням термінів, які прийняті в фаховому середовищі;</p> <p>ФК 4. Здатність брати участь у дискусії з певної наукової проблеми, у різних формах наукової комунікації;</p> <p>ФК 5. Здатність відрізнити специфіку у підходах до вирішення проблем в галузі історії та археології представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки;</p> <p>ФК 6. Вміння застосовувати принципи та методи педагогіки і психології у навчально-виховному процесі в середніх, професійно-технічних закладах та в системі післядипломної освіти.</p> <p>ФК 7. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної спеціалізації при розробці (у відповідності до певних вимог) наукових проектів прикладної спрямованості, а також при вирішенні певних практичних проблем.</p> <p>ФК 8. Вміння застосовувати сучасні методи викладання історії та суміжних дисциплін у вищих навчальних закладах.</p>
7 – Програмні результати навчання	
<p>Програмні результати навчання</p>	<p>ПРН 1. Здатність запам'ятовувати або відтворювати: глибокі знання в межах спеціалізації з позначенням новацій останнього часу; специфіку розвитку історичного пізнання в конкретні історіографічні періоди, в тому числі й на сучасному етапі;</p> <p>ПРН 2. Знати професійні норми в галузі історії та археології; основні етапи наукового пошуку в галузі історії та археології та завдання кожного з них;</p> <p>ПРН 3. Здатність розуміти та інтерпретувати: основні теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, шляхи формування репрезентативної джерельної бази при розробці певної історичної проблематики,</p> <p>ПРН 4. Здатність розуміти та інтерпретувати: зв'язок та різницю між</p>

історичними фактами у джерелі та історіографічними фактами у науковій літературі, вибір методології та методів при здійсненні власного дослідження.

ПРН 5. Здатність використовувати вивчений матеріал в нових ситуаціях: пояснювати взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, оцінювати альтернативні варіанти інтерпретації основних тенденцій та особливостей історичного розвитку людства у певні історичні періоди.

ПРН 6. Здатність аналізувати взаємозв'язки між позицією професійного історика та пануючими у суспільстві поглядами на минуле;

ПРН 7. Здатність демонструвати навички професійного спілкування з використанням іноземної мови; виявляти ініціативу, яка спрямована на збереження та управління культурною спадщиною.

ПРН 8. Здатність розбивати інформацію на відповідні компоненти і розуміти їх взаємозв'язок: аналізувати явища та процеси світової історії з урахуванням сучасних теорій суспільного розвитку; визначати інформаційний потенціал конкретних історичних джерел при вирішенні певної наукової проблеми.

ПРН 9. Здатність досліджувати життя та діяльність конкретних людей з урахуванням досягнень сучасної біографістики; здійснювати експертизу пам'яток матеріальної та духовної культури, в тому числі з метою їх подальшого використання в сфері туризму та рекреації.

ПРН 10. Здатність поєднувати частини разом, щоби одержати ціле з новою системною властивістю: визначати соціальні функції історика в нових умовах; встановлювати ефективну комунікацію з представниками інших гуманітарних та природничих наук; обґрунтувати мету та завдання власного дослідження з урахуванням актуальних проблем сьогодення;

ПРН 11. Здатність застосовувати сучасні методики викладання у вищій школі

ПРН 12. Здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі: критично оцінювати ступінь розробленості

	дослідницької проблеми та отриманих результатів фахівцями; визначати вплив на хід та результати дослідження традицій певних наукових шкіл; узагальнювати результати власного дослідження.
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Специфічні характеристики кадрового забезпечення	Підготовка фахівців буде здійснюватися на базі п'яти випускових кафедр: історії України, історії Східної Європи, історії стародавнього світу та середніх віків, нової та новітньої історії, історіографії, джерелознавства та археології до викладацького складу яких входить 13 докторів історичних наук та 29 кандидатів історичних наук, що мають відповідну кваліфікацію для викладання курсів освітньої програми. Також до освітнього процесу будуть залучені викладачі інших кафедр університету – спеціалісти, що працюють в сферах філософії, соціології, економіки, охорони здоров'я, психології та педагогіки
Специфічні характеристики матеріально-технічного забезпечення	навчальні корпуси; - гуртожитки; - тематичні кабінети; - спеціалізовані лабораторії; - комп'ютерні класи - пункти харчування; - точки бездротового доступу до мережі інтернет; - мультимедійне обладнання; - спортивний зал, спортивні майданчики.
Специфічні характеристики інформаційного та навчально-методичного забезпечення	офіційний сайт ХНУ імені В.Н. Каразіна http://www.univer.kharkov.ua/ - точки бездротового доступу до мережі Інтернет; - необмежений доступ до мережі Інтернет; - наукова бібліотека, читальні зали; - віртуальне навчальне середовище Moodle; - корпоративна пошта; - навчальні і робочі плани; - графіки навчального процесу; - навчально-методичні комплекси відповідних дисциплін; - навчальні та робочі програми дисциплін; - навчальні посібники, тестові завдання, переліки тем есе та індивідуальних завдань для самостійної та індивідуальної роботи студентів з дисциплін; - програми практик;

	<ul style="list-style-type: none"> - методичні вказівки щодо виконання курсових проектів; - критерії оцінювання рівня підготовки; - пакети комплексних контрольних робіт.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Укладено договори про співпрацю з університетами України: із Національним університетом "Київо-Могилянська академія"
Міжнародна кредитна мобільність	Укладено договори з зарубіжними університетами-партнерами: з Університетом Марії Кюрі-Склодовської (Польща), з Університетом імені Фрідріха-Александра, міст Ерлангена-Нюрнберга (ФРН), із Євразійським відділом Німецького археологічного інституту (ФРН), із Ягелонським університетом (Польща)
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Здійснюватиметься згідно законодавства України про освіту.

2. Перелік компонент освітньо-професійної /наукової програми та їх логічна послідовність

2.1 Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
Дисципліни загальної підготовки			
ОК 1.	Чинники успішного працевлаштування за фахом	3	Залік
ОК 2.	Актуальні проблеми археології (практикум)	6	Іспит
ОК 3.	Актуальні проблеми історії України	6	Іспит
ОК 4	Глобальні проблеми сучасності	3	Залік
ОК 5	Актуальні проблеми всесвітньої історії	6	Іспит
ОК6	Охорона праці в галузі	3	Іспит
Дисципліни професійної підготовки			
ОК 7	Методологія історичного дослідження	4	Залік
ОК 8	Переддипломний семінар	3	Залік
ОК 9	Педагогічна практика	10	Іспит
ОК 10	Підготовка кваліфікаційної роботи	2	Залік
Загальний обсяг обов'язкових дисциплін		46	
Вибіркові компоненти ОП*			
Дисципліни загальної підготовки			
ВБ 1.	Педагогіка вищої школи/Практична педагогіка	3	Залік
ВБ 2	Історія економіки та економічної думки / Політична економія	3	Залік

ВБ 3	Методи соціологічних досліджень/ Основи історичної соціології	4	Залік
ВБ 4	Історична психологія / Громадянське суспільство	3	Залік
ВБ 5	Методологія освіти в в ХХІ ст./ Педагогіка середньої школи	4	Залік
ВБ 6	Соціальне конструювання минулого/ Педагогічна інноватика	3	Іспит
Дисципліни професійної підготовки			
ВБ 7	Спецкурс: Національно-визвольний рух в Україні у ХХ ст. /Історія об'єднаної Європи: європейські ідеї до Маахстріхтського договору / Сектанство в Росії (XVII - поч. ХХ ст.) / Візантія: історія, побут, менталітет /Варіанти використання історико-культурного спадку в бізнес-проектах/ Пам'ятки релігійно-суспільної думки Східної Європи ХІХ – початку ХХ ст./ Етнічний склад давнього населення України/ Туристичний потенціал Харківщини	4	Іспит
ВБ 8	Спецкурс: Історія української автокефальної православної церкви / Історія об'єднаної Європи: трансформація, модернізація та інтеграція країн Центрально-Східної Європи у ЄС/ Південне порубіжжя Російської держави в ХVІ - ХVІІ ст. / Історія релігії стародавнього світу / Проблеми менеджменту в архівній справі/ PR-технології в архівній справі/ Еспертиза пам'ятників мистецтва/ Церковні старожитності/ Виявлення, дослідження та зберігання археологічних пам'яток доби Середньовіччя	4	Іспит
ВБ 9	Спецкурс: Історія повсякденного життя в Україні (1917-1991 рр.) / Історія об'єднаної Європи: Європейський Союз та виклики глобалізації у кінці ХХ- на поч. ХХІ ст. / СРСР в Другій світовій війні / Історіографія античності та історіографія середніх віків / Проблеми охорони, реставрації та популяризації пам'яток історії та культури/ Емоційні фактори актуалізації культурного спадку/ Практики саморепрезентації міста: джерела та методи аналізу/ Скансени: сучасні практики створення відкритих експозицій археологічних пам'яток	4	Іспит
ВБ 10	Спецкурс: Історія українського націоналізму / Актуальні проблеми Сходу в умовах деколонізації та глобалізації / Історія вітчизняного приватного підприємництва / Історія та археологія візантійського Криму / Університетська культура в історичному вимірі/Простір та час в археології/ Інновації в музейній справі/Історія художніх стилів (проблеми атрибуції пам'яток історії та культури)	4	Іспит
ВБ 11	Спецкурс: Українська святкова культура в добу модернізації (кін. ХІХ - перша половина ХХ ст.)/Основи археології помешкання та ландшафтної археології/ Історія раннього християнства / Історіографія сучасної історії / Актуальні проблеми джерелознавства/ Предметні реконструкції в археології: реалії та міфи/ Основи екскурсології/ Історична пам'ять та історична політика	4	Іспит
ВБ 12	Спецкурс: Україно-російські відносини: минуле і сучасність / Країни євроатлантичного регіону в умовах глобалізації /Методи археологічних досліджень / Вступ до біблістики / Християнська символіка/ Бази даних в історичних дослідженнях культурної спадщини/ Символічний капітал історика (діагностика комеморативних практик) /Пам'ятки раннього залізного віку Європи: специфіка дослідження, зберігання та експонування/ Археологічний туризм	4	Іспит
Загальний обсяг обов'язкових дисциплін			44

ЗАГАЛЬНИЙ ПРОГРАМИ	ОБСЯГ	ОСВІТНЬОЇ	90
-------------------------------	--------------	------------------	----

2.2 Структурно-логічна схема ОП

Цикли підготовки	Семестри		
	1	2	3
Загальна підготовка	ОК 5, , ВБ 3, ВБ 5	ОК 2, ОК 3, ВБ 6	ОК 1, ОК 4, ОК 6, ВБ 1, ВБ 2, ВБ 4
Професійна підготовка	ОК 7, ВБ 10, ВБ 11, ВБ 12	ОК 8, ВБ 7, ВБ 8, ВБ 9	ОК 9, ОК 10,

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація фахівця другого рівня вищої освіти магістр спеціальності 032 історія та археологія передбачає захист магістерської (випускної) кваліфікаційної роботи. Для запобігання академічного плагіату вони мають бути перевірені фахівцями відповідного структурного підрозділу вищого навчального закладу за допомогою електронних баз даних. Виконання роботи передбачає поглиблення, систематизацію, закріплення теоретичних знань, а також вдосконалення практичних навичок, отриманих здобувачем за час навчання в магістратурі. Робота має продемонструвати рівень опанування автором методик здійснення історичних та археологічних досліджень і навичок творчого розв'язання інтелектуальних завдань. Захист кваліфікаційної роботи передбачає виявлення здатності випускника аналізувати історичні джерела, аргументовано викладати результати свого дослідження, а також рівня його підготовленості до самостійної практичної роботи. Захист магістерської кваліфікаційної роботи здійснюють у відкритому режимі (публічно). Атестація завершується видачою документу встановленого зразка про присудження йому ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації: Магістр з історії та археології.

